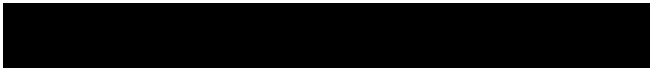

Examen VSBO PKL

2022

tijdvak 1
vrijdag 20 mei
07.30 - 10.00 uur

#dag # mei

Naam kandidaat _____

Kandidaatnummer _____

Beantwoord alle vragen in dit opgavenboekje.

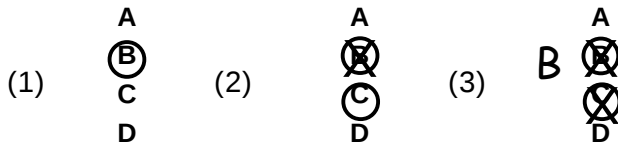
Dit examen bestaat uit 42 vragen.

Voor dit examen zijn maximaal 54 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Meerkeuzevragen

- Omcirkel het goede antwoord (voorbeeld 1).
- Geef verbeteringen aan volgens voorbeeld 2 of 3.

Wereldreis

Thomas gaat over een paar maanden een wereldreis maken. Een deel van de reis wil hij financieren door geld te lenen bij de bank. Hij kan ook geld bij zijn vader lenen tegen voorwaarden waarover onderhandeld kan worden. Een van de voorwaarden waarover onderhandeld kan worden, is de rente.

- 1p 1 Noem nog een andere mogelijke voorwaarde waarover Thomas zou kunnen onderhandelen met zijn vader als hij bij hem geld gaat lenen.

.....

- 1p 2 Thomas leent bij zijn vader f 2.350,- voor 13 maanden tegen een rentepercentage van 1,2% per jaar.
Hoeveel is de rente die Thomas over deze lening moet betalen?
- A f 30,55
B f 100,44
C f 366,60

- 1p 3 Bovenstaande boodschap wordt op tv getoond met een bepaald doel en valt onder
- A commerciële reclame.
B ideële reclame.
C informatieve reclame.
D sluikreclame.

- 1p 4 Thomas staat f 500,- debet op zijn bankrekening.
Het geleende bedrag van f 2.350,- wordt door zijn vader op zijn bankrekening gestort.
→ Bereken hoeveel Thomas na de storting op zijn rekening heeft staan.

.....
.....

Droomreis

Janis wil volgend jaar graag op vakantie naar China. Ze berekent dat ze f 15.000,- nodig zal hebben voor deze reis. Janis is van plan om dit reisbedrag te sparen en het geld niet te lenen.
“Ik ga aan het begin van elke maand een budgetplan opstellen en flink bezuinigen,” vertelt Janis aan haar vriend.

- 3p 5 Maak van de onderstaande zinnen een economisch correcte tekst door de juiste vetgedrukte woorden te omcirkelen.
- Janis haar vakantie in China is een voorbeeld van een **basis / luxe** behoefte.
 - In het budgetplan van Janis staan **verwachte / werkelijke** gegevens.
 - Als Janis wil sparen dan moeten haar uitgaven **groter / kleiner** zijn dan haar ontvangsten.
 - Als Janis toch geld leent voor haar vakantie dan kan ze een **persoonlijke / hypothecaire** lening krijgen.

Janis budgetteert aan het begin van de maand oktober de volgende uitgaven.

Uitgaven	Maandbedrag
Boodschappen supermarkt	f 690,-
Huur woning	f 1.500,-
Autolening	f 560,-
Abonnementen sportschool en krant	f 170,-
Benzinekosten	f
Kappersbezoek	f 110,-
Water en elektriciteit	f 440,-
Reparatie auto	f 560,-
Autoverzekering	f
Uitgaan	f 100,-
Totaal	f 4.635,-

- 2p 6 De uitgaven voor autoverzekering en benzine ontbreken in de tabel. De autoverzekering kost f 1.080,- per half jaar en de benzineuitgaven heeft Janis geschat op f 75 per week.
 → Bereken de bedragen die maandelijks aan autoverzekering en benzine betaald moeten worden.

autoverzekering:

benzine:

- 1p 7 Welke van de onderstaande uitgaven behoren, naast huur woning en autolening, tot de vaste uitgaven?
- A autoverzekering, abonnementen en water en elektriciteit
 - B autoverzekering, kappersbezoek en boodschappen
 - C kappersbezoek, benzinekosten en uitgaan
 - D reparatiekosten, uitgaan en reparatie

Janis heeft haar jaarlijkse kosten en uitgaven berekend zodat ze kan zien óf, én hoeveel geld ze kan sparen.

Uitgaven	f 55.200,-	Ontvangsten	f 67.200,-
----------	------------	-------------	------------

- 2p 8 Kan Janis volgens haar budgetplan volgend jaar haar reis naar China betalen?
Omcirkel in de onderstaande zin het juiste vetgedrukte woord en geef de berekening.

Ja / Nee, berekening:

.....

Inkomsten en uitgaven

- 1p 9 John houdt van winkelen en kan met zijn inkomen veel artikelen kopen. Hoe wordt in de economie het aantal goederen of diensten dat iemand kan kopen genoemd?
- A inflatie
 - B koopgewoonten
 - C koopkracht
 - D zelfvoorziening

Zie de onderstaande tabel met de verschillende inkomensbronnen van John.

Inkomstenbron	Percentage van het totale inkomen per maand	Inkomen per maand in guldens
Arbeid	38,2	f 1.448,85
Kindertoeslag	32,8	
Eigendom	29,0	

- 1p 10 Hoeveel geld ontvangt John aan het inkomen uit overdracht?
- A $(29,0 / 100) \times f 1.448,85 = f 420,17$
 - B $(32,8 / 100) \times f 1.448,85 = f 475,22$
 - C $(32,8 / 38,2) \times f 1.448,85 = f 1.244,04$
 - D $(100 / 32,8) \times f 1.448,85 = f 4.417,23$

- 1p 11 John let goed op zijn maandelijkse uitgaven. Op zijn huishoudbudgetplan, dat hij elke maand maakt, brengt hij elke maand een bedrag in mindering, zodat hij na drie jaar zijn oude laptop kan vervangen door een nieuwe.
→ Van welk economisch begrip is er sprake als John elke maand een bedrag opzijzet ter vervanging van zijn oude laptop?

.....

- 1p 12 John heeft gemerkt dat hij de laatste 4 maanden een tekort heeft op zijn budget. Hij vindt op de website van Nibud veel informatie.
→ Leg uit hoe de informatie op de website van Nibud John zou kunnen helpen.

.....

.....

Wearing Clothes bv

- 1p 13 Jeanice is eigenaar van kledingwinkel Wearing Clothes bv. Zij heeft Maira, haar werknemer, een salarisverhoging gegeven. Een salarisverhoging betekent niet automatisch een stijging van de koopkracht.
→ Leg uit waarom een salarisverhoging niet automatisch leidt tot een stijging van de koopkracht.

.....

.....

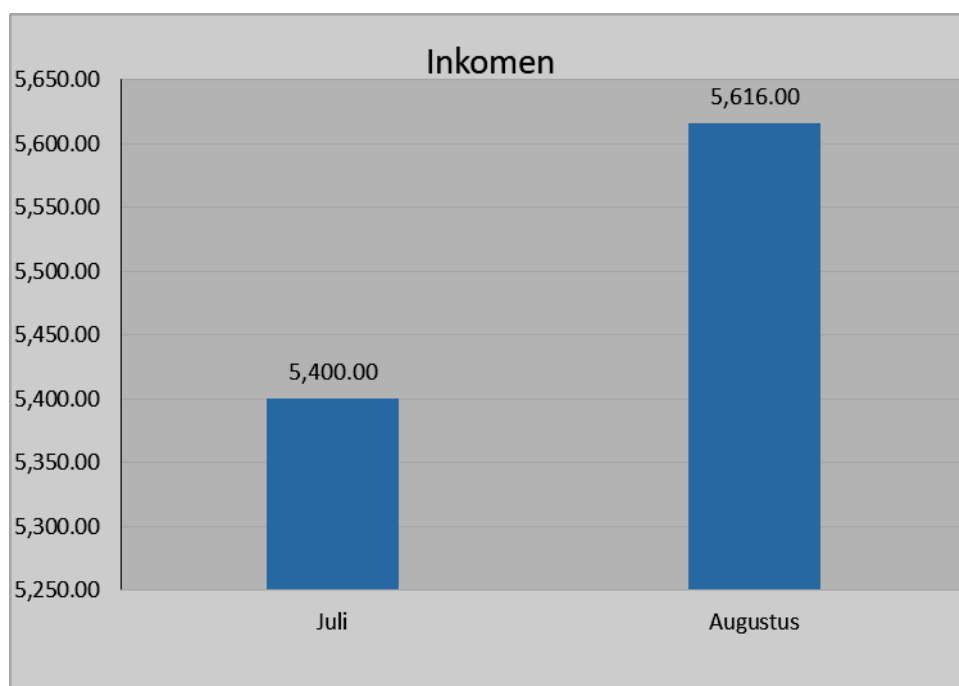
- 1p 14 Jeanice wil graag uitbreiden. Om dit te doen, wil ze de marketingmix gebruiken. Ze wil graag op een andere locatie beginnen met een ander soort assortiment.
Met welke p's van de marketingmix gaat ze rekening houden?
- A Plaats en Product
 - B Prijs en Product
 - C Product en Promotie
 - D Promotie en Plaats

- 2p 15 Maira vertelt aan haar familie en vrienden over haar salarisverhoging. Zij zeggen: “Nu koop je toch zeker wel een iPhone?”
→ Met welke vorm van beïnvloeding heeft Maira in dit geval te maken als ze de iPhone koopt en waarom?

.....

.....

In de onderstaande staafdiagram is het inkomen per maand van Maira te zien. Maira's inkomen is in augustus gestegen.
De bedragen in de tabel zijn in guldens.

- 1p 16 Hoeveel is de stijging van Maira's inkomen in procenten?
- A 0,96%
 - B 1,04%
 - C 3,8%
 - D 4,0%
- 2p 17 Om op haar werk te komen, rijdt Maira elke dag 45 km. Haar auto rijdt 12 km op 1 liter benzine. 1 liter benzine kost f 1,95.
→ Bereken hoeveel liter benzine de auto dagelijks verbruikt voor de heen- en terugreis.

.....

Huis kopen ja of nee?

Zena is aan het overwegen om een huis te kopen. Op dit moment woont ze samen met haar zoontje in een huurwoning.

- 1p **18** Noem een voordeel van een huis huren in plaats van een huis kopen.

.....

.....

Om een goede keuze te kunnen maken, gaat Zena op zoek naar informatie bij de Maduro & Curiel's Bank (MCB). Van de MCB wil ze weten of ze in aanmerking komt voor een lening om een huis te kopen. De MCB zegt: "Ja, maar het huis wordt wel het onderpand."

- 1p **19** Geef een economische reden waarom de MCB het huis als onderpand vraagt in ruil voor het geld.

.....

.....

- 1p **20** Welke soort lening zal de MCB aan Zena aanbieden om het huis te kopen?

- A een doorlopend krediet
- B een hypothecaire lening
- C een koop op afbetaling
- D een persoonlijke lening

Van de MCB krijgt Zena het volgende overzicht:

Lening	f 245.000,-
Looptijd	30 jaar
Termijnbedrag	f 11.000,- per jaar
Ingangsdatum	Nog niet bekend

- 2p 21 Zena wil graag weten wat deze lening haar gaat kosten.
→ Bereken de kredietkosten van deze lening.

.....
.....

- 2p 22 Kruis hieronder aan of de onderstaande beweringen juist of onjuist zijn.

Beweringen	Juist	Onjuist
Een levensverzekering is een voorbeeld van een sommenverzekering.		
Een brandverzekering heeft betrekking op een zekere gebeurtenis.		
Voor de levensverzekering moet men per jaar een polis betalen.		

- 1p 23 Zena vraagt zich het volgende af:
Stel dat ik een huis koop voor f 245.000 en ik dit tegen brand verzeker voor f 240.000. Er breekt brand uit in de keuken en de schade is f 6.000.
Hoeveel geld krijg ik dan van de verzekeringsmaatschappij uitgekeerd?
- A $f\ 240.000 / f\ 245.000 \times f\ 6.000 = f\ 5.877,55$
 B $f\ 245.000 / f\ 240.000 \times f\ 6.000 = f\ 6.125$
 C $f\ 245.000 / f\ 245.000 \times f\ 6.000 = f\ 6.000$

Baskin-Robbins is een van de bedrijven die rekening houdt met het milieu. Hiervoor worden vaak extra kosten gemaakt. Uiteindelijk betaalt de consument voor deze milieubescherpende maatregelen.

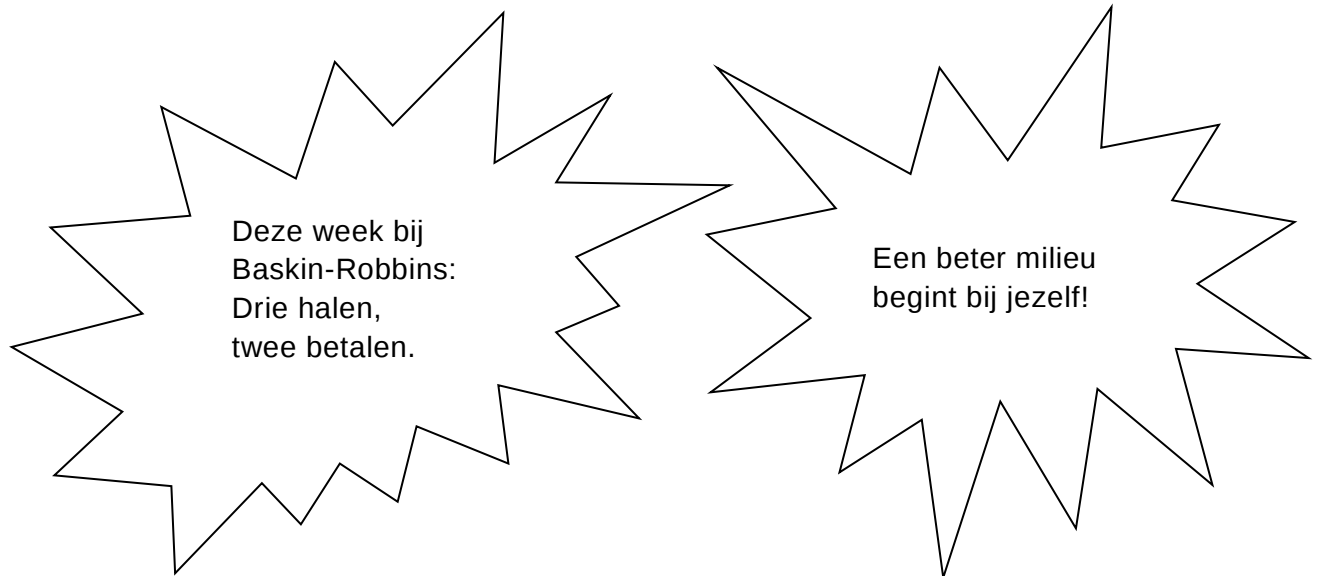
2p 24 Hieronder staan 3 vetgedrukte stappen die nog niet in de juiste volgorde staan.

→ Noteer in de onderstaande tabel de juiste economische volgorde van de vetgedrukte stappen.

1. Baskin-Robbins koopt een nieuwe zuiveringsmachine.
- 2. De verkoopprijs gaat omhoog.**
- 3. Het bedrijf maakt extra kosten.**
- 4. De extra kosten worden doorberekend in de kostprijs.**
5. De consument betaalt de “rekening”.

1
.....
.....
.....
5

- 1p **25** Baskin-Robbins gebruikt in verband met de komende feestdagen de twee volgende soorten reclames.
- Geef bij de onderstaande reclames aan of het gaat om ideële reclame of commerciële reclame.

1.....

2.....

- 1p **26** Baskin-Robbins betaalt f 3,50 voor een liter melk. Dit bedrag is inclusief 6% btw.
- Bereken het bedrag van de btw.

.....

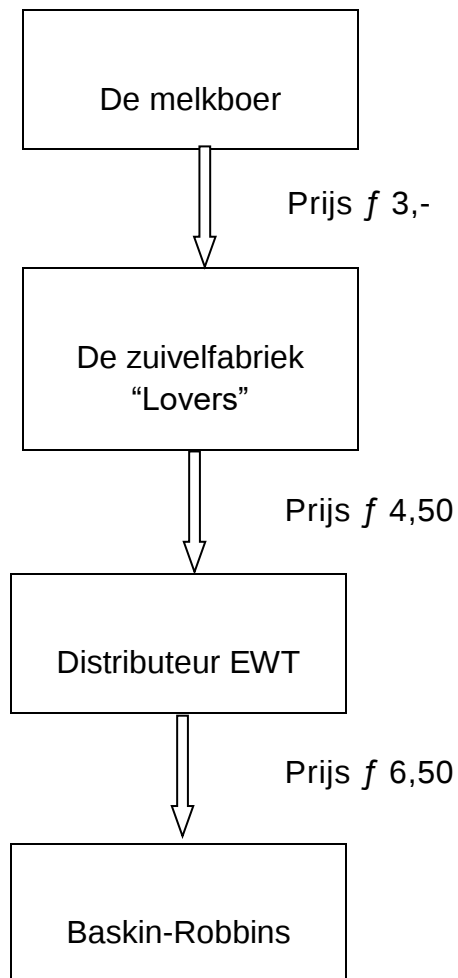
Hieronder staan twee stellingen over btw.

- I De btw wordt betaald door de koper van het product.

II De btw is een van de belangrijkste inkomstenbronnen van een ondernemer.

- 1p **27** Wat geldt voor de bovenstaande stellingen?
- A** Alleen stelling I is juist.
- B** Alleen stelling II is juist.
- C** Beide stellingen zijn juist.
- D** Beide stellingen zijn onjuist.

In de afbeelding hieronder staat een bedrijfskolom van de milkshake van Baskin-Robbins.

- 1p 28 Hoeveel is de toegevoegde waarde van de zuivelfabriek "Lovers"?
- A f 1,50
 - B f 2,00
 - C f 3,50

Consumentenorganisaties

- 1p 29 Jadira wordt als consument beschermd door consumentenorganisaties, maar ook door wetten van de overheid, bijvoorbeeld door de Warenwet.
→ Wat is de belangrijkste reden waarom de overheid de Warenwet heeft opgesteld?

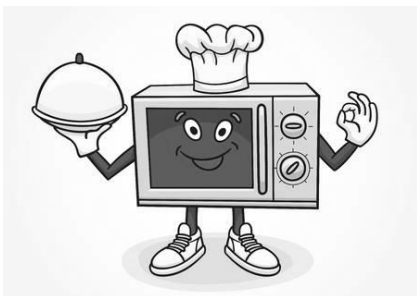
.....

.....

- 1p 30 Jadira koopt een microwave oven bij een van haar collega's. Na twee dagen werkt het product niet meer. Jadira weet dat ze bij het kopen van een product recht heeft op een deugdelijk product.
→ Leg uit dat voor Jadira het consumentenrecht hier niet geldig is.

.....

.....

- 1p 31 Jadira heeft een probleem. Ze heeft op dit moment een microwave oven nodig, maar heeft geen geld om deze nu meteen te kopen.
→ Geef een economische oplossing voor het probleem van Jadira.

.....

.....

- 1p 32 Jadira ziet bovenstaande aanbieding op internet. Ze kan de microwave in de aanbieding ook op krediet kopen. Dan wordt de prijs wel 60% hoger.
→ Bereken hoeveel ze betaalt als ze de microwave op krediet koopt.

.....

.....

Verzekering

- 1p 33 Het gezin Merkel heeft bij de verzekeringsmaatschappij ENNIA een brandverzekering afgesloten voor hun nieuwe woning.
Hoe wordt deze soort verzekering genoemd?
- A inbraakverzekering
 - B levensverzekering
 - C opstalverzekering
 - D WA-verzekering
- 1p 34 Het gezin Merkel krijgt van ENNIA een schriftelijk bewijs dat ze de verzekering hebben afgesloten voor hun nieuwe woonhuis.
→ Hoe wordt deze schriftelijke overeenkomst ook wel genoemd?

.....

- 2p 35 De hoogte van de premie die het gezin Merkel moet betalen voor de brandverzekering van hun nieuwe woonhuis, hangt af van een aantal zaken.
→ Geef twee zaken die van invloed zijn op de hoogte van de premie voor deze verzekering.

1

2

- 1p 36 Waarom is het nuttig om verzekerd te zijn?

.....

.....

Woonhuisverzekering ENNIA		
Jaarpremie per f 1.000,- verzekerd bedrag		
Soort dekking	Tarief A	Tarief B
Uitgebreid	f 1,05	f 0,75
Uitgebreid incl. glas	f 1,25	f 0,95
Extra uitgebreid incl. glas	f 1,35	f 1,05
- tarief A geldt voor woonhuizen waarvan alle vloeren van hout zijn.		
- tarief B geldt voor woonhuizen waarvan alle vloeren van beton zijn.		

- 2p 37 Het gezin Merkel heeft hun nieuwe woonhuis, waarvan de vloeren van beton zijn, verzekerd voor f 225.000,-. Ze hebben een uitgebreide dekking inclusief glas.
→ Bereken de jaarpremie die het gezin Merkel heeft betaald volgens het bovenstaande premieoverzicht van ENNIA.

.....

.....

Banen

- 2p **38** Kruis hieronder aan of de onderstaande beweringen over de arbeidsmarkt juist of onjuist zijn.

Beweringen	Juist	Onjuist
Op een arbeidsmarkt is de werkgelegenheid hetzelfde als het aanbod van arbeid.		
Zelfstandigen zijn personen die in loondienst zijn van een bedrijf.		
Er is een tekort op de arbeidsmarkt als de vraag naar arbeid groter is dan het aanbod van arbeid.		
Vacatures zijn onbezette arbeidsplaatsen.		

- 1p **39** In onderstaande tabel staan de geregistreerde arbeidsmarktgegevens van het land Wakanda over de jaren 2018 en 2019.

	2018 (aantal personen)	2019 (aantal personen)
Werknemers	7.000.000	7.125.000
Zelfstandigen	1.900.000	1.910.000
Vacatures	300.000	375.000
Beroepsbevolking	9.193.000	9.200.000

→ Bereken met behulp van de tabel hierboven de werkgelegenheid in personen in het jaar 2019 in het land Wakanda.

.....

.....

- 1p **40** In 2019 is er een procentuele stijging van de beroepsbevolking van Wakanda.
 → Toon met een berekening aan dat de beroepsbevolking van Wakanda met 0,08% is gestegen in het jaar 2019 ten opzichte van het jaar 2018. Afronden op 2 decimalen.

.....

.....

- 1p **41** Als de bestedingen in Wakanda dalen, stijgt de werkloosheid.
Van welk soort werkloosheid is er in dat geval sprake in Wakanda?
- A** conjuncturele werkloosheid
 - B** frictiewerkloosheid
 - C** structurele werkloosheid
 - D** verborgen werkloosheid

Niet iedereen in Wakanda die wil werken of werkt, behoort tot de beroepsbevolking.

Hieronder staat informatie over enkele inwoners van Wakanda.

- Alisa, een gepensioneerd docent, helpt vrijwillig in een bejaardentehuis.
- Erik, een 35-jarige werkloze, is op zoek naar een baan van 38 uren per week.
- Theo, een 40-jarige ondernemer, is directeur van zijn eigen bedrijf.
- Margi, een 60-jarige kassière, werkt in een grote supermarkt.
- Nico, een 16-jarige, zit in de examenklas van het vsbo.

- 1p **42** Wie behoren tot de beroepsbevolking van Wakanda?
- A** Alisa, Erik, Theo
 - B** Alisa, Margi en Nico
 - C** Erik, Theo en Margi
 - D** Erik, Theo en Nico